

KÖZLEMÉNY:

A MAGYAR HEBRAISZTIKAI TÁRSASÁG AJÁNLÁSAI

A HÉBER ALEFBÉT ÁTÍRÁSÁRA

Xeravits Géza
PRTA – Pápa

TARTALOM: 1. Bevezetés; 2. A Magyar Hebraisztikai Társaság ajánlásának ismertetése; 3. Záró megjegyzés

1. BEVEZETÉS

Tekintettel arra, hogy a héber *alefbét* magyar szövegben használt átírására általános elfogadott rendszer nem létezik, a Magyar Hebraisztikai Társaság bizottságot állított fel tagjaiból azzal a céllal, hogy ezen átírására javaslatot készítsen elő. A bizottságot a következő kutatók alkották.

Elnök: Prof. Dr. Fodor György (GKHF, Nyíregyháza).

Tagok: Dr. Bányai Viktória (MTA Judaisztikai Kutatócsoport, Budapest), Balogh Katalin (PPKE BTK, Hebraisztika Tanszék, Piliscsaba), Hack Márta (Szent Pál Akadémia, Budapest), Dr. Xeravits Géza (PRTA, Pápa).

A bizottság több szakmai ülés után egy tervezetet nyújtott be a Társaság elé, melyet az a 2003. február 17-én tartott munkaülésén elfogadott, s egyben határozatot hozott a javaslatnak – mint a héber *alefbét* hivatalos átírási rendszerének – az MTA elé terjesztéséről. A Társaság az elfogadott átírási rendszer használatát minden vonatkozó magyar publikáció szerzője számára ajánlja.

Az alábbiakban közöljük a Társaság által jóváhagyott javaslat rövidített szövegét.

2. A MAGYAR HEBRAISZTIKAI TÁRSASÁG AJÁNLÁSÁNAK ISMERTETÉSE

1. *Felvezetés.* A betűírású – de nem latin – nyelvek átírásánál, mint ezzel az *A Keleti nevek magyar helyesírása* (Budapest 1981) bevezetője is foglalkozik, két elv követhető.

1. Átbetűzés (*transzliteráció*): minden betűt külön latin (magyar) betűnek feleltünk meg, hogy így az eredeti íráskép félreérthetetlenül visszaállítható legyen.
2. Ejtésből kiinduló átírás (*transzkripció*). Az MTA annak idején emellett döntött, beismerve, hogy régi szövegek értelmezésekor az ejtés szerinti átírás vitatható.

Javaslatunkban mindkét elv szerinti átírást készítettünk. A *transzliterációt* ajánlva a nyelvoktatásban használni, elsősorban a bibliai héberre, valamint tudományos publikációkban – amennyiben a szerző jónak látja. A *transzkripciót* pedig elsősorban modern héberre, illetve bibliográfiákhoz és könyvtári használatra.

[Tekintettel folyóiratunk jellegére, a továbbiakban csak az itt használandó *transzliterációs* rendszert ismertetjük.]

2. *A transzliterációs rendszer.* Ezen rendszer fő elvei a visszaírhatóság és magától értetődőség (magyarosság, egyszerűség). Mindkettő a használat és használhatóság minél szélesebb körét hivatott biztosítani. Amennyiben a két elv összeütkezésébe került, akkor a visszaírhatóság javára csorbítottuk az utóbbit.

1. *Visszaírhatóság.* A rendszer arra törekszik, hogy a latin betűs alakból minél teljesebben visszaírható legyen a héber szókép. Ezért a kiejtés ellenében is ragaszkodtunk több, csak az írásképben megmutakozó nyelvi jelenségnek az átírásban való megjelenítéséhez.
2. *Magától értetődőség (magyarosság, egyszerűség).* Ahol csak tehetjük, a magyar karakterkészletből válogattunk, ettől idegen jelek, mellékjelek alkalmazását minimalizáltuk. (Ezzel az elterjedés technikai nehézségeit is csökkenteni igyekeztünk.)

A transzliteráció a tudományos (*szefárdi*) ejtést veszi alapul. Hangsúly-viszonyokat nem jelölünk.

א	'	ז	z	ע	'
ב	b	ח	h	פ	p
ב	v	ט	t	ף פ	f
ג	g	'	j	ץ צ	c
ג	g	כ	k	ק	q
ד	d	ך כ	k	ר	r
ד	d	ל	l	ש	s
ה	h	ם מ	m	ש	ś
ה	^h (szóvég)	נ	n	ת	t
ו	w	ו	sz	ת	t

Magánhangzók:

<i>a-típus:</i>	ḥatéf pataḥ:	ă	<i>i-típus:</i>	ḥireq:	i
	pataḥ:	a		ḥireq gádól:	í
	qámec:	á	<i>o-típus:</i>	ḥatéf qámec:	ö
	ׁ:	âw		qámec ḥatúf:	o
<i>e-típus:</i>	ḥatéf szegól:	ě		ḥólem:	o
	szegól:	e		ḥólem gádól:	ó
	céré:	é	<i>u-típus:</i>	qıbbuc:	u
	szegól gádól:	ē		sureq:	ú
	céré gádól:	ê			

További jelölések:

- s^cwá mobile: °
- k^ctív – q^cré' jelölése pl.: *bj'* [Q: *bú*]
- a tetragram jelölése: *jwh* vagy *JHWH*.
- A geminációt kettőzéssel jelöljük (beleértve *dáges forte euphonicum* is), pl.:
nikkátév
mr^cdabbér
ma^c-llák 'eszjér
- általában kisbetűket használunk
- végbetűket nem jelölünk külön formával
- központosítást nem alkalmazunk, kivéve *szóf pászúq*: pont.
- makkéf jelölése egyszerű kötőjellel, pl.: *bét-hammidrás*.
- a névelőket és a prepozíciókat egybeírjuk a rákövetkező szóval, pl.: *bassámajim*,
haggádól.

3. ZÁRÓ MEGJEGYZÉS

Folyóiratunk, amely jelenleg az egyetlen magyar nyelvű szentírás-tudományi szakfolyóirat, elől kíván járni ezen újonnan, konszenzussal elfogadott rendszer egységes használatba kerülésének előmozdításában. Szerzőinket tehát – amennyiben közlésre szánt tanulmányaikban héber (arám, szír stb.) szavakat átírásban kívánják közölni – jelen számunktól ezen ajánlások követésére kérjük.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. The text also mentions the need for regular audits to ensure the integrity of the financial data.

In the second section, the author details the various methods used for data collection and analysis. This includes the use of statistical software to process large volumes of information. The document highlights the challenges of data quality and the steps taken to minimize errors.

The third part of the report focuses on the implementation of new procedures. It describes how the organization has adopted a more systematic approach to its operations. The author notes the positive impact of these changes on efficiency and accuracy.

Finally, the document concludes with a summary of the key findings and recommendations. It suggests that continued investment in training and technology will be essential for long-term success. The author expresses confidence in the organization's ability to overcome future challenges.

Item	Quantity	Unit Price	Total
Office Supplies	100	0.50	50.00
Travel Expenses	50	1.00	50.00
Equipment	20	2.50	50.00
Utilities	10	5.00	50.00
Salaries	10	5.00	50.00
Other	10	5.00	50.00
Total			300.00